

Vlaams
Parlement

vergadering **C113**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 4 februari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de problemen van de Vlaamse musea – 1003 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de buitenlandse samenwerking van de Vlaamse podiumkunsten – 1004 (2015-2016)	7
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Pulse Transitienetwerk Cultuur – 900 (2015-2016)	10
VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de steun van de VRT voor Vlaamse festivals – 958 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over mediawijsinitiatieven rond 'vriendschapsfraude' – 964 (2015-2016)	16

**VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de problemen van de Vlaamse musea
– 1003 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Minister, vorige week ontving u van de Vlaamse musea een visienota waarin ze hun heikele financiële situatie uitleggen en constructieve voorstellen doen om die te verbeteren.

De heikele financiële situatie van de musea is niet nieuw. Ook onder de vorige regeringen hebben de musea eisenpakketen naar voren geschoven, maar vielen ze, ondanks beloften, telkens uit de boot. Voor het eerst verenigen de Vlaamse musea zich nu op zo'n grote schaal, een signaal dat de nood hoog is. Patrick Allegaert van Overleg Vlaamse Musea verklaart: "Vanuit een gemeenschappelijke frustratie heeft ons informeel overlegorgaan, dat al bijna tien jaar bestond, nu een doorstart gemaakt. In het vorige regeerakkoord was ons een verhoging van de middelen beloofd, maar die is uitgebleven. Dat betekent een feitelijke achteruitgang voor de hele sector."

Vandaag gaat het merendeel van het museumbudget naar het openhouden van de musea. Geld voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek is er niet, ook al is dat toch ook een van de basistaken van de musea. Voor een degelijk aankoopbeleid is er al evenmin een budget, terwijl het takenpakket van musea juist steeds uitgebreider wordt. Zo lezen we in de studie: "Musea worden steeds meer expertisecentra en publieke plaatsen waar permanent maatschappelijke activiteiten plaatsvinden. Ze fungeren als bruggenbouwers tussen het wetenschappelijk onderzoek, het onderwijs en de bedrijfswereld."

Zowel bij het uitvoeren van hun maatschappelijke functie, het ondersteunen van jong talent, het opbouwen en onderhouden van een internationale reputatie en het bijbenen van technologische ontwikkelingen schieten de Vlaamse musea vandaag tekort. De jarenlange onderfinanciering breekt de musea nu op. In hun visienota doen ze voorstellen voor een sterkere financiële en beleidsmatige ondersteuning, zoals alternatieve financiering, een indemniteitsregeling, meer fiscale stimuli en de oprichting van een mecenaatsvereniging. U zegt dat u "hun voorstellen zeker in overweging neemt in de aanloop naar de conceptnota die dit voorjaar wordt afgerond".

Minister, erkent u de financiële problemen van de Vlaamse musea? Zijn er mogelijkheden om de nood te verlichten? Zult u de voorstellen die de musea doen, concreet ondersteunen? Zo ja, welke? Zult u de musea ondersteunen in hun zoektocht naar alternatieve financiering? Hoe wilt u dat doen? Al weten we dat dat niet alleenzalmakend is. Weten we wanneer de indemniteitsregeling, die al lang op de agenda staat en die de vorige minister van Cultuur, mevrouw Schauvliege, eigenlijk al klaar had, eindelijk concreet zal worden?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De analyse die u, mevrouw Idrissi, én de museumsector maken, is reeds eerder gemaakt, en ik kan ze alleen maar onderschrijven. Een minister wordt weleens met klagers geconfronteerd, maar in dit geval is dat klagen volkomen terecht. In het verleden werd er door een gebrek aan middelen geen inhaalbeweging gemaakt. Dat blijft een prioriteit voor de toekomst. In mijn beleidsnota Cultuur staat dat ik bij de toekenning van de middelen bijzondere aandacht zal besteden aan collectiegericht denken. Met de conceptnota voor het

toekomstig cultureel-erfgoedbeleid, die ik dit voorjaar aan de Vlaamse Regering zal voorleggen en daarna ook aan het parlement, wil ik eerst een kader scheppen en dat vervolgens in concrete maatregelen uitwerken.

Ik steun de voorstellen van de musea in globo ten volle. Een aantal daarvan zijn ook als doelstelling in mijn beleidsnota Cultuur opgenomen. Het gaat onder meer over een indemniteitsregeling, het stimuleren van samenwerkingsverbanden, digitalisering, maar ook over verschillende fiscale stimuli, zoals het in betaling geven van kunstwerken om te voldoen aan successierechten, fiscale gunstmaatregelen inzake successierechten voor topstukken die publiek ontsloten worden en fiscale maatregelen op het vlak van giften. Naast initiatieven op het vlak van aanvullende financiering, is het ook mijn intentie om de musea met landelijke relevantie tegen het einde van de legislatuur extra te ondersteunen. Ik zal mij ten volle inzetten om binnen de Vlaamse Regering hiervoor een breed draagvlak te scheppen. De musea zijn betrokken bij de voorbereiding van de conceptnota. Momenteel is ze nog in ontwikkeling, maar het ligt voor de hand dat deze voorstellen er hun weerslag in zullen vinden.

De pistes voor aanvullende financiering die in de beleidsnota Cultuur staan, heb ik al vermeld. Daarnaast loopt er momenteel ook een traject om te komen tot een witboek aanvullende financiering. Dat is zo goed als klaar. In het kader daarvan worden ook andere mogelijke financieringsvormen onderzocht. Op 24 februari is er een sectormoment gepland, waar de tussentijdse resultaten van het witboek zullen worden afgetoetst met de brede culturele sector en waarop u allen hartelijk bent uitgenodigd.

Het invoeren van een indemniteitsregeling blijft op het verlanglijstje van onze musea staan, zo bleek recent nog uit de nota die het Overleg Vlaamse Musea mij bezorgde. Ik had over dit dossier ook al overleg met mijn collega, bevoegd voor de financiën en de begroting. Op dit moment loopt er bij negen museale instellingen een onderzoek naar de veiligheid en beveiliging van de tentoonstellingsruimtes voor tijdelijke tentoonstellingen. Het gaat om een 'nulmeting' met het oog op de invoering van een mogelijke indemniteitsregeling. In welke mate slagen deze musea er nu al in om de risico's bij bruikleen te minimaliseren? Waar zijn er nog tekortkomingen? Hoe kunnen die worden opgevangen? De Vlaamse overheid kan immers enkel indemniteit toekennen indien zij er zeker van is dat de risico's afdoende worden beperkt. Als cultuurliefhebbers – en daartoe reken ik iedereen in deze zaal – kunnen we zeker de vraag naar een indemniteitsregeling steunen, maar ik moet ook objectieve argumenten hebben om mijn collega's in de regering ervan te overtuigen dat het risico beperkt is. Vandaar dit onderzoek.

Daarnaast onderzoeken we ook de mogelijkheid van een 'stockverzekering'. Met de term 'stockverzekering' wordt een soort van groepsverzekering bedoeld waarbij de premievoet gedrukt wordt omdat meerdere musea van deze groepsverzekering gebruikmaken. Mevrouw Idrissi, dat is een idee dat u als socialiste, wellicht als muziek in de oren klinkt. Alle gekheid op een stokje: ik denk dat als we op dit stuk nog merkbare winsten kunnen boeken, dat dit ook zeker in het kader van die indemniteitsregeling een bijkomend element kan zijn.

Het is mijn bedoeling om, zodra de resultaten van deze beide studies bekend zijn, in overleg met mijn collega bevoegd voor de financiën en de begroting een werkgroep op te zetten, met als opdracht een voorstel te formuleren tot het beperken van de verzekeringskosten voor de tijdelijke bruikleen van musea.

Kortom, ik heb de sector goed gehoord. Daar valt weinig tegen in te brengen. Zowel de conceptnota, de aanvullende financiering, als de twee zaken die de indemniteitsregeling vooruit moeten helpen, zullen ons de komende maanden in staat stellen om stappen voorwaarts te zetten. The proof of the pudding is in the eating: op een zeker ogenblik moeten er ook wel meer middelen gezocht en gevonden kunnen worden.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Het verbaast mij niet – u kent de problemen – maar ik heb bijna precies hetzelfde antwoord al van uw voorganger gekregen. Op papier weten we wat de musea nodig hebben, we beamen dat allemaal, en toch komt er weinig schot in de zaak. U verwijst naar de indenniteitsregeling en u hebt uitgelegd wat er op stapel staat, maar de vraag blijft: komt ze er? Kunt u hardmaken dat er op het einde van deze legislatuur een indenniteitsregeling op tafel zal liggen? Zal er op het einde van de rit meer financiële slagkracht zijn voor de musea? Kunt u zeggen, in verband met de alternatieve financiering, waarin ik u, als socialiste, wel kan volgen, dat het niet bij een witboek zal blijven? Zal dat voor de musea tot heel concrete initiatieven zijn gekomen?

U hoort mij al komen: ik blijf op mijn honger zitten wat betreft de concretisering van de ideeën. Die zijn gekend, zoals ik zei, al sinds de vorige legislatuur. Denkt u dat u voor alles wat u hier opsomt, een doorbraak kunt bewerkstellingen voor de musea tijdens deze legislatuur?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, mevrouw Coudyser is verhinderd, ze moest naar een andere commissie. Ik zal proberen haar te vervangen, want zij is onze specialiste inzake musea en erfgoed.

Wat mevrouw Idrissi zegt, klopt: op het einde van de vorige legislatuur hadden we hierover al een aantal debatten. We waren het er toen al over eens dat die musea ondergefinancierd waren en dat dit prioritair moest worden aangepakt. We zijn het er ook over eens dat de aangebrachte nota een goede nota is, waar veel waardevolle elementen in zitten. Alles is natuurlijk afhankelijk van de middelen die gevonden en vrijgemaakt kunnen worden. Ik heb alle begrip voor budgettaire overwegingen. Het is nu een beetje wachten op de conceptnota die gaat komen, waarin naar ik vermoed een aantal pistes naar voren zullen worden geschoven. Het is ook wachten op het witboek Alternatieve Financiering, waar we op korte termijn vooruitgang in zullen boeken.

Minister, als ik u goed begrepen heb, zou u kijken of er naar het einde van deze legislatuur toe, meer extra middelen kunnen vrijkomen voor landelijke erkenning van musea. Dat is een positief punt. Binnen afzienbare tijd zullen we het daar wel opnieuw over hebben.

Wat de indenniteitsregeling betreft, zegt u dat u objectieve parameters wilt, en ook daar zijn we het er allemaal over eens. Het betekent wel dat we nog maar even ver staan als vorige keer. Ook in dit verband heb ik begrip voor de budgettaire overwegingen. Ik hoop wel dat de visienota Erfgoed en wat er gaat komen aan alternatieve financiering toch enige denksporen naar voren kan brengen. Wat we te horen krijgen, is een beetje zoals in een jeugdserie: come and see next week. We zijn licht hoopvol gestemd.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik kan mij aansluiten bij de opmerkingen van mijn collega's over het feit dat u voorzichtig positief nieuws brengt met betrekking tot de musea. Het hele debat rond de erfgoedsector is evenwel veel breder dan de musea. De oefening die u nu voorbereidt, moeten we op een rustige manier voortzetten. De dialoog met alle stakeholders, ook buiten de musea, is in dezen heel belangrijk. Ik hoop dus dat u binnen afzienbare tijd goed nieuws zult hebben voor de andere partners in de erfgoedsector.

Alle beetjes meer zijn natuurlijk positief en dragen onze goedkeuring weg, maar er is meer nodig dan dat.

Bart Caron (Groen): Namens mijn fractie voeg ik eraan toe dat wij de vraag steunen. Ik vermoed dat we het met zijn allen eens zijn. Binnenkort is er trouwens nog overleg met de museumsector, onder meer over een nota die aan de minister werd overhandigd. Deze ochtend presenteert de administratie Cultuur de eerste versie van de conceptnota over het cultureel erfgoed. Ik ben daarvan op de hoogte, aangezien ik deze ochtend een aantal betrokkenen op de trein heb ontmoet.

Mevrouw Bastiaens, u bent van Antwerpen. Misschien kan de heer Huts ook nog een duwtje in de rug geven.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Meersmans, ik bevestig wat ik zei over musea met landelijke relevantie.

Mevrouw Bastiaens, het debat is inderdaad ruimer dan louter de musea, maar ze vormen alleszins een goede aanleiding. Ik denk niet verkeerd te zijn als ik stel dat musea motoren zijn in de erfgoedsector.

Met betrekking tot de kwinkslag van de heer Caron over de heer Huts onthoud ik mij van commentaar. Ik geef alleen mee dat wij elkaar zullen ontmoeten en dan zullen we merken welke plannen de heer Huts heeft, hoe we die kunnen aansluiten en hoe we er anderen kunnen bij betrekken of warm maken, lees hoe we ze fiscaal kunnen ondersteunen.

Mevrouw Idrissi, veel beloven en weinig geven doet zotten in vreugde leven. U vraagt me nu meteen mijn beloften met mijn bloed te ondertekenen. Dat doe ik niet, want ik geloof niet in dat soort ondervragingstechnieken, maar uw vraag is wel pertinent.

Ik wil op zijn minst een aantal elementen die ik in mijn antwoord heb gegeven, realiseren. Daarover moeten we het debat voortzetten. Dat zal binnenkort gebeuren bij het bespreken van de conceptnota en de aanvullende financiering, die in zekere zin parallel lopen, maar elkaar wel niet overlappen. Dan kunnen we de discussie verruimen en dieper ingaan op wat reëel op korte en middellange termijn haalbaar is en voor welke domeinen we verder naar de horizon moeten kijken. Desalniettemin moeten we substantiële stappen vooruit zetten, zelfs al gebeurde dat in het verleden niet. Daartoe wil ik me voor 100 procent inzetten.

Zoals gebruikelijk, krijgt u van de minister een engagementsverbintenis. Een resultaatsverbintenis kan politieke zelfmoord zijn en daar heb ik geen zin in.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Minister, het gaat over politieke geloofwaardigheid. De sector wordt al meer dan tien jaar aan het lijntje gehouden.

Dat voor de musea met landelijke relevantie middelen worden vrijgemaakt is positief. Ik hoor echter geen engagement met betrekking tot de indenniteits-verzekering, hoewel de sector al heel lang vragende partij is.

Het gaat me dus niet om politieke zelfmoord, maar om politieke geloofwaardigheid. Daarom moeten de juiste afspraken worden gemaakt met de sector. Als het niet lukt, dan moet dit worden meegedeeld. Het zou bijzonder jammer zijn dat een heel traject wordt afgelegd om uiteindelijk te moeten toegeven dat het niet lukt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de buitenlandse samenwerking van de Vlaamse podiumkunsten – 1004 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Minister, de podiumkunsten doen het goed in het buitenland. De voorbije vijftien jaar staan de Vlamingen steeds vaker in buitenlandse theaters en festivals.

Dit blijkt uit cijfers van Kunstenpunt. Joris Janssens getuigt: "Om hun budgetten aan te vullen, zijn ze meer buitenlandse partners gaan zoeken en begonnen ze plaatsen aan te doen waar men tevoren weinig kwam. Makers hebben hun manier van werken aangepast aan de internationale markt. Producties blijven langer op het repertoire. De eerste speelreeks is belangrijk als showcase voor programmators. De jaren nadien blijven ze beschikbaar."

Dit positieve verhaal heeft echter ook een keerzijde. De internationale samenwerking is vaak de enige mogelijkheid om nog aan voldoende budget te komen. Nu de subsidies ook in andere landen dalen, zien we dit des te duidelijker. Rond 2000 waren er 131 buitenlandse partners in het spel, nu zijn er dat al 545. Joris Janssens voegt eraan toe: "Elk jaar komen er 11 procent meer buitenlandse partners bij om de financiering sluitend te houden. Om de 6,15 jaar verdubbelt het aantal buitenlandse partners. Groepen steken vandaag veel tijd in moeizame onderhandelingen over steeds kleinere sommen. De grenzen in het internationale circuit zijn in zicht: tegen dit tempo zullen de Vlaamse makers in 2050 al 35.000 buitenlandse coproductanten moeten aanspreken."

In uw visienota Kunsten erkent u zelf de gevolgen van deze sterke internationale samenwerking: "Als gevolg van de toenemende druk op de spreiding van de podiumkunsten in zowel Vlaanderen als in het buitenland, bevinden we ons echter op een kritisch moment. Steeds meer wordt door internationale coproductanten gesteld dat zij veel Vlaamse voorstellingen presenteren, maar dat hun eigen producties zelden of nooit in Vlaanderen worden gepresenteerd ondanks de hoge artistieke kwaliteit."

Minister, erkent u dat er een limiet zit op deze werkwijze? Het internationale succes van de Vlaamse podiumkunsten is een mooi uithangbord voor Vlaanderen. Wat gaat u doen om dat succes te blijven ondersteunen? Bent u van plan om een kader te ontwerpen om de internationale samenwerkingen van de Vlaamse podiumkunsten te ondersteunen en te faciliteren?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega, het citaat dat u aanhaalt uit mijn visienota, gaat over een andere problematiek dan degene die aan bod kwam in het artikel in De Standaard. De problematiek van het citaat gaat meer over de interne spreiding aan sich, met andere woorden de spreiding in Vlaanderen en in België. De vaststellingen die door het Kunstenpunt zijn gedaan, zijn zeer interessant en tonen de verregaande internationalisering van de Vlaamse kunsten en podiumkunsten aan. De conclusies en extrapolaties die eraan worden verbonden, volg ik echter niet volledig.

Ik denk dat het belangrijk is dat het Kunstenpunt die verregaande internationale samenwerking ook kadert in het licht van samenwerkingen binnen Vlaanderen. Uit de vele aanvragen om ondersteuning die worden ingediend, blijkt immers een

algemene tendens tot steeds meer samenwerking. De stijging van het aantal coproducenten heeft dus mogelijk niet enkel te maken met de zoektocht naar middelen. Ook de toenemende internationalisering en globalisering hebben de interesse doen stijgen. Ook daar speelt het aspect van samenwerking op zich wel mee.

Hoe kunnen we dat succes verder blijven ondersteunen? Ik denk dat we allemaal tevreden mogen zijn met de op zichzelf zeer goede cijfers en de zeer boeiende evolutie. Men is op dit ogenblik bezig met het beoordelen van de aanvragen voor werkingssubsidies voor de jaren 2017-2021. Een kwalitatieve ondersteuning van de organisaties die op basis van de beoordeling kwaliteitsvol blijken te zijn, is primordiaal om ervoor te zorgen dat onze organisaties ook internationaal kunnen blijven scoren.

Daarnaast is het van belang dat de instrumenten die er zijn gekomen met het vernieuwde decreet, zo optimaal mogelijk kunnen worden ingezet. Ik denk daarbij aan de vernieuwde tegemoetkomingen voor buitenlandse publieke presentaties, en het residentie- en presentatieplekkenbeleid. U zult begrijpen dat ik over budgettaire aspecten voorlopig geen uitspraken doe, gezien de lopende procedure.

U vroeg tot slot naar een kader om de internationale samenwerkingen te ondersteunen en te faciliteren. Zoals ik daarnet al zei, biedt het nieuwe Kunstendecreet daarvoor een voldoende en boeiend kader. Het is ook niet mijn bedoeling om daarbovenop een Goethe-Institut of een British Council op poten te zetten. We willen wel het internationale beleid voor de kunsten samen met andere collega's beter stroomlijnen.

Ik denk ook dat er nog een interessant element gevonden kan worden in de taxshelter voor de podiumkunsten, waarover we nu voor de uitvoeringsmodaliteiten volop in gesprek zijn met de federale overheid. De taxshelter voor de podiumkunsten kan hopelijk voor groot en klein, voor binnenlandse en buitenlandse producties, bijkomend financieel soelaas brengen. Zeker voor producties die kunnen bogen op langere speelreeksen en waar de productiekosten de facto beter gespreid en afgeschreven kunnen worden – en in een internationaal traject kan dat – hoop ik dat daar een deel van het antwoord in kan worden gevonden.

Samengevat is er dus steun vanuit de basissubsidie van het Kunstendecreet. De nieuwe elementen voor buitenlandse publieke presentaties en het residentie- en presentatieplekkenbeleid gaan we verder ontwikkelen. En verder denk ik dat de nieuwe perspectieven voor de taxshelter voor de podiumkunsten, zelfs al zijn we nog even bezig met de uitvoeringsmodaliteiten, een deel van het antwoord kunnen bieden, om onze kunsten op de internationale podia de nodige mogelijkheden te geven.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Minister, u spreekt de studie eigenlijk voor een deel tegen. Dat zou u eens grondiger moeten bekijken, want ik denk dat er echt heel veel cultuurhuizen internationale samenwerkingen aangaan om producties mogelijk te maken. Dat is een bijkomende financiering aan het worden.

Ik ben het niet eens met uw stelling. We moeten echt op onze hoede zijn en bekijken hoe dat evolueert, want dat maakt de Vlaamse sector eigenlijk ook heel kwetsbaar. Zodra er daar subsidies wegvallen, zie je onmiddellijk dat producties in het water vallen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik kan de minister bijtreden. Wij hebben altijd gepleit voor internationalisering, ook in het Kunstendecreet. Dat is een belangrijk

element. Het is zo, en wij juichen dat toe. In de zoektocht naar middelen gaat men inderdaad over de grenzen heen werken en coproducties doen. Dan kunnen we alleen maar toejuichen. Het is ook logisch dat die sector dat doet.

Wat wel opvallend is in de studie, is dat we minder in Nederland spelen dan vroeger. We spreken dezelfde taal, dus zou het misschien logischer zijn dat het meer gebeurt, maar langs de andere kant kunnen we ook zeggen dat de podiumkunstensector een volwassen sector is die gewoon globaliserender werkt. Dat kun je alleen maar toejuichen. Ik vind het heel tof dat onze producties internationaal hoge ogen gooien. Zo komt men ook, zoals wij in ons N-VA-partijprogramma zeggen, als Vlaamse ambassadeurs naar voren.

De taxshelter op federaal niveau, daar zullen we de resultaten van moeten afwachten. Het opent inderdaad nieuwe perspectieven. We zullen naar een gezond evenwicht moeten streven tussen productie en spreiding binnen en buiten Vlaanderen. Ik denk dat je de facto niet zonder internationalisering kunt. Wij in Vlaanderen kunnen niet zonder, maar dat geldt evengoed voor Duitse, Nederlandse of Franse organisaties.

Bart Caron (Groen): Minister, op zich zijn de internationalisering en de productiesamenwerking een goede zaak. We kunnen dat alleen maar toejuichen. Het heeft wel het merkwaardige effect dat toppers op die manier wel aan fondsen geraken die ze in Vlaanderen misschien minder vinden, en dat ze dan buitenlandse coproducten vinden. Dat biedt dan het voordeel dat men veel in het buitenland kan spelen.

Het wijst natuurlijk ook wel op de spanning op de budgetten. We mogen ook niet te veel afhankelijk zijn van het buitenland. Er zijn ook compagnieën – en ik herinner me de discussies in deze commissie, maar ik ken ook de praktijk – die verhoudingsgewijs bijna niet meer in Vlaanderen spelen omdat ze afhankelijk zijn van buitenlandse budgetten. Dat kan ook wel een probleem vormen. Op zich is het een heel goede zaak en het wijst ook op kwaliteit, want anders zou het niet gebeuren. Ik denk dat we het niet te negatief mogen bekijken. Alleen Nederland is een apart verhaal waarover we het misschien eens apart moeten hebben.

Over de taxshelter bereikt mij de boodschap dat de taxshelter in de podiumkunsten alleen bruikbaar is voor vennootschappen. 99,9 procent van onze groepen zijn vzw's en die hebben geen toegang tot het door Didier Reynders voorgestelde systeem van de taxshelter voor de podiumkunsten. Het is de moeite waard om dat eens op tafel te leggen, maar ik hoop dat ik fout ben. *(Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht)*

We gaan de discussie nu niet voeren. Het is een heel, heel kleine groep in Vlaanderen die in de podiumkunsten een profitbestaan kan hebben. Vijf vingers heeft mijn hand en die krijg je niet gevuld.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Caron, de discussie waarnaar u verwijst, is volop bezig tussen ons en de federale overheid. Zoals de heer De Gucht aangaf, zoeken wij naar een dubbel systeem waarbij er zoveel mogelijk mogelijk is. Het wordt vervolgd.

Mevrouw Idrissi, ik wil zeker de evolutie nauwlettend in het oog houden. Wat Kunstpunt heeft gedaan, is zeer nuttig, maar er waren een aantal lineaire conclusies waarop ik wel eens wat dieper wil op ingaan. Ik denk wel dat we de afhankelijkheid van een aantal spelers, Vlaamse kunstenspelers van internationale coproducties, iets minder groot kunnen maken door hun voor hun productiekosten de voordelen van de taxshelter te geven. Als men in eigen land meer middelen kan ophalen – en we

zien toch dat dat mogelijk is – om een belangrijke productie te maken, die liefst ook wel in Vlaanderen speelt, kunnen we de afhankelijkheid minder groot maken. Het is ook een beetje het DNA van sommige gezelschappen. Sommige spelen nu eenmaal meer internationaal. Ik heb daar ook geen enkel probleem mee.

We zitten dus op een interessant kruispunt. De gegevens van Kunstpunt zijn zeer boeiend. De situatie is ons bekend. Er zijn een aantal bedreigingen, maar ook een aantal kansen. We zullen de komende maanden ook nieuwe wegen kunnen inslaan, de facto met het taxshelterdebat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Pulse Transitienetwerk Cultuur – 900 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, het Pulse Transitienetwerk Cultuur is een netwerk van actoren uit de kunsten, erfgoed en sociaal-culturele sectoren, aangevuld met experts en deskundigen op het vlak van duurzame ontwikkeling. Het netwerk werd opgericht in mei 2012 op initiatief van de toenmalige steunpunten Instituut voor Beeldende, Audiovisuele en Mediakunst (BAM), het Muziekcentrum Vlaanderen, het Vlaams Theater Instituut (VTi), Lokaal, Cultuur en Steunpunt (LOCUS), het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk (SoCius), het Vlaams Architectuurinstituut (VAI) en het Forum voor Amateurkunsten.

Het transitienetwerk werd opgestart op vraag van de sector om het atelier Ecocultuur te continueren. Het atelier Ecocultuur was een van de zeven ateliers van het Cultuurfórum 2020 dat werd opgericht in januari 2010 door minister Schauvliege om het debat aan te zwengelen over hoe het cultuurbeleid er in 2020 zou moeten uitzien in Vlaanderen.

Het Pulse Transitienetwerk Cultuur ging in februari 2013 – voor maximum drie jaar – van start en kreeg tot op heden een jaarlijkse ondersteuning van 100.000 euro. De huidige overeenkomst liep af op 15 december 2015. Minister, u besliste eind 2014 om het Pulse Transitienetwerk Cultuur een laatste keer te ondersteunen voor het werkjaar 2014-2015. Hierdoor kon het netwerk zijn expertise borgen en op zoek gaan naar alternatieven om zijn werking na 15 december 2015 te continueren. Niettegenstaande de goede samenwerking van de steunpunten uit de sectoren kunsten, erfgoed, amateurkunsten en sociaal-cultureel werk is het bereik naar de cultuuractoren op het veld nog een werkpunt.

Minister, werd het Pulse Transitienetwerk Cultuur stopgezet? Zijn er nog middelen gepland voor een dergelijk netwerk? Het Pulse Transitienetwerk Cultuur heeft instrumenten ontwikkeld die het duurzaamheidsdenken en -handelen in de cultuursector op lange termijn kunnen vooruithelpen en verzekeren. De initiatieven en processen die in 2014 en 2015 opgestart werden, zijn eind 2015 nog jong maar interessant. Zijn er initiatieven genomen om de expertise te borgen en verder uit te dragen naar de sector?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, in december 2015 heb ik op de valreep nog 75.000 euro vrijgemaakt om de overeenkomst met het netwerk te verlengen tot

eind 2016. Ik ondersteun het Pulse Transitienetwerk Cultuur verder om de essentiële rol van cultuur in de noodzakelijke systemische transitie naar een meer duurzame samenleving verder vorm te geven. Pulse verbindt vandaag een duizendtal organisaties en individuen uit het culturele veld. Het netwerk bouwt daarnaast bruggen naar andere sectoren en maatschappelijke domeinen.

In 2016 moet het transitienetwerk verder inzetten op het ondersteunen van de cultuursector, het verder ontwikkelen van transitie-initiatieven en het zichtbaar maken van goede voorbeelden in de sector. Concreet heb ik met het netwerk afgesproken om volgende initiatieven uit te rollen. Pulse zal een trefdag organiseren in nauwe samenwerking met de steunpunten cultuur. Op deze ontmoetingsdag voor de ruime cultuursector zullen interessante topics over duurzaamheid worden uitgewerkt. Naast het delen van deze goede voorbeelden wil Pulse tijdens deze studiedag inzetten op verdere verdieping van deze items rond duurzaamheid. De trefdag zal in 2016 plaatsvinden tijdens de Week van de transitie, met als thema 'de circulaire economie'.

Een tweede initiatief is het initiëren en voort opvolgen van 'praktijkimPULSEn', als uitloper van de lerende praktijkgemeenschappen. De cultuursector ziet de evolutie naar een duurzame samenleving als een belangrijke en blijvende uitdaging en wil er met Pulse aan tegemoetkomen door in te zetten op de volgende drie zaken: het publiek maken van de socio-ecologische uitdaging; het procesmatige en 'lerende karakter' van de noodzakelijke verandering implementeren; de noodzakelijke verbeelding en creativiteit inbrengen in alle lagen van het veranderingsproces.

Om deze drie functies waar te maken, zal Pulse in het werkjaar 2016 blijven inzetten op transitie-impulsen voor de cultuursector. Zo is er bijvoorbeeld het traject rond een 'complementaire munt'. Het is een traject dat past in de zoektocht naar alternatieve en duurzame financieringsmodellen. Er zal gewerkt worden aan een cultureel model voor maatschappelijk verantwoorde 'good governance'.

Pulse wil deze praktijkimPULSEn initiëren en opvolgen en gaat hiervoor verscheidene partnerschappen aan. Op basis van de verzamelde input uit deze praktijkimPULSEn zal Pulse de praktijken, de kennis en de reflecties delen met de sector.

Een derde initiatief betreft de verdere uitbouw van het digitale platform. Op het digitale platform www.pulsenetwerk.be zijn voorbeelden te vinden van inspirerende praktijken, interessante evenementen en conferenties, leestips, een CO₂-calculator, checklists voor het verduurzamen van een cultureel gebouw, organisatie of (kunsten)praktijk en ander duurzaam cultureel nieuws. Pulse zal het bereik van het digitaal platform vergroten, zodat ideeën, praktijken en informatie in een ruimere kring gaan circuleren.

Een vierde en laatste initiatief betreft werken aan concrete aanbevelingen. Op mijn vraag zal Pulse namelijk in het eindverslag concrete aanbevelingen formuleren: niet alleen voor de culturele sector, maar bij uitbreiding ook voor de jeugdsector. Dit zal gebeuren op basis van de opgebouwde kennis en ervaring.

Ik denk dus mijnheer De Gucht, dat de – in principe – eenmalige voortzetting van het initiatief dan voldoende ingebed moet zijn in de sector om uit te waaiëren in de dagelijkse praktijken van alle organisaties en kunstenaars. Pulse zal de voortrekkersrol dan misschien niet helemaal beëindigd hebben, maar zal die toch in grote mate gespeeld hebben.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, minister, ik dank u voor het antwoord. Uw samenvatting lijkt me correct, ik zal die dus niet herhalen.

Ik heb toch nog een kleine bijkomende vraag. U had het over het een digitaal platform en de inspiratie, en toen kwam er een stukje over de verduurzaming van de gebouwen binnen de culturele sector. Als daar tips voor worden gegeven, zijn er dan ook gesprekken tussen u en uw collega's om te bekijken waar het mogelijk is om extra op in te zetten? Het betreft immers een voorbeeldfunctie voor de maatschappij. De verduurzaamheid van gebouwen betekent in het begin natuurlijk een meerkost, maar kan op termijn een serieuze winst betekenen voor de organisaties in die gebouwen.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, minister, ik ben eigenlijk heel blij met het antwoord dat u gaf op de vraag van de heer De Gucht. Op die manier zetten we inderdaad een mooi initiatief uit de vorige legislatuur voort. Dat kunnen we alleen maar toejuichen.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik toch ook een beetje verbaasd ben. De heer Caron en ik hebben hier vorig jaar een aantal vragen over gesteld, onder meer naar aanleiding van de beleidsbrief. Toen maakte u op geen enkele manier aanstalten om dit te continueren. Ik ben hier dus heel tevreden mee, maar ik heb toch een beetje de indruk dat dit een zogenaamde 'getelefoneerde vraag' is. Zo kunt u erover vertellen. Maar ik herhaal dat ik heel tevreden ben dat het gebeurt.

Ik heb nog één opmerking. Ik hoop dat de inspiratie op het einde van vorig jaar om dit eenmalig te verlengen, op het einde van dit jaar nogmaals komt. Het is immers ongelooflijk belangrijk om telkens weer nieuwe initiatieven in dezen te nemen. De toekomst zal dit uitwijzen.

Bart Caron (Groen): Minister, collega's, ik vind het fijn dat de heer De Gucht de ecologische kaart trekt, dan hoef ik dat niet te doen. Ik vind dit echt tof. *(Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht)*

Het effect is sterker dan wanneer ik het zou doen.

Minister, ook ik ben een beetje verbaasd. De manier waarop het georganiseerd is, is niet echt mijn bekommernis. Of de middelen nu uit de reguliere budgetten van de steunpunten komen die samenwerken, dan wel uit een extra budget, daar gaat het nu niet over. Ik vind wel dat onmogelijk kan worden gesteld dat we over een of drie jaar al zo ver gevorderd zouden zijn dat extra aandacht voor dit thema niet meer nodig is. We kennen de praktijk voldoende om te weten dat wat nu gebeurt, de eerste stapjes zijn in de peutertijd van een soort ecologisch bewustzijn in de cultuursector. Er is nog een heel lange weg af te leggen, dat komt onder meer doordat de investeringen en dergelijke de sector veel geld kosten.

Wilt u dat het initiatief in 2017 of 2018 voortloopt, gefinancierd door de partners met eigen middelen? Wilt u dat? U zegt immers dat u eenmalig nog 75.000 euro wilt vrijmaken? Maar wat daarna? Wat is de bedoeling?

Minister Sven Gatz: Om op de eerste vrij praktische vraag van mevrouw Bastiaens en de heer Caron te antwoorden: het is inderdaad zo dat het er lang naar uitgezien heeft dat wij niet de middelen hadden om het te kunnen voortzetten. Soms gebeuren op het einde van een jaar wonderlijke dingen in begrotingen. Het is dus wel gelukt. Zo simpel is het. Ik maak daar geen geheim van. En ik ben blij dat het kon.

Wat betreft de voortzetting van het initiatief, sluit ik niets uit voor de toekomst. Maar ik ga ervan uit dat dit het laatste jaar zal zijn, we zullen na de zomer wel zien waar we staan. Ik geloof, dat is wat het transitienetwerk Pulse zelf als doel bepaald heeft, zonder dat ik dit heb moeten vragen, dat Pulse die bewustwording en kennis ook zal laten neerdalen en zal verspreiden in de brede sector.

En dan komen we bij de vraag van de heer De Gucht of het dan stopt. Neen, want dan komen we uit bij uw resolutie, mijnheer Caron, en bij de engagementen die deze Vlaamse Regering heeft genomen inzake het klimaat. Minister Schauvliege is hard aan het werken om samen met de andere collega's te bekijken wat wij bijkomend kunnen doen.

Die gesprekken zijn dus gelukkig al begonnen en het spreekt voor zich dat we vanuit de culturele sector, op uw voorzet, met z'n allen de bal willen binnenkopen. We staan in onze sector voor een reeks belangrijke renovatie-uitdagingen en we willen die zo duurzaam en ecologisch mogelijk aanpakken. De gesprekken met minister Schauvliege geven ons daarbij het juiste perspectief. Dit krijgt dus zeker een boeiend vervolg en er wordt daarbij in grote mate rekening gehouden met de gevoeligheden van de sprekers van daarnet.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik dank u voor uw antwoorden, minister. We kunnen inderdaad in de toekomst kijken of er verdere mogelijkheden zijn, maar het woord zegt het al: het is een transitie naar een implementatie in de sector. Het startpunt is alvast positief en we zetten dit jaar door. De initiatieven die daarrond worden genomen, zijn volgens mij goed. Verder denk ik dat ook alle collega's benieuwd uitkijken naar de manier waarop de organisaties dit alles implementeren. We zullen dat met veel genoegen volgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de steun van de VRT voor Vlaamse festivals – 958 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, vorige week hebben we in deze commissie de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT besproken. Daarin zijn concrete doelstellingen vastgelegd, onder andere met betrekking tot het muziekbeleid. Zo moet de VRT zorgen voor muzikale diversiteit in haar aanbod en moet ze het publiek kansen geven om in de breedte en de diepte met muziek kennis te maken. De VRT moet daarbij aandacht hebben voor alle muziekgenres. De VRT moet daarom ook investeren in de opname van liveoptredens en zo mee bouwen aan een rijk, Vlaams muziekerfgoed. Uiteraard moet de VRT ook kansen bieden aan jong, opkomend Vlaams talent. Deze doelstelling werd geconcretiseerd in een performantiemaatstaf: "De VRT capteert jaarlijks 250 concerten, Vlaamse voorstellingen of festivals voor uitzending via één of meerdere aanbodsmerken." Het uitzenden van deze opnames vergroot uiteraard de uitstraling van het betrokken concert of festival en zo'n kans is voor elk evenement of festival wel interessant. De rol die de VRT wil spelen als versterkende zender, die jong Vlaams talent de kans geeft zich te tonen en te ontwikkelen, valt uiteraard enkel toe te juichen.

Ik heb hierbij enkele concrete vragen voor u, minister. Wie beslist er welke optredens, voorstellingen en festivals door de VRT worden ondersteund of gecapteerd? Wanneer wordt de beslissing genomen en hoe wordt ze aan de betrokken organisaties gecommuniceerd? Wordt dat ook besproken met het Vlaams MuziekOverleg, waarmee de VRT op regelmatige basis overleg pleegt? Hoe wordt bepaald welke captatie door welke radio- of televisiezender wordt uitgezonden?

In uw antwoord op een vraag om uitleg die ik u begin vorig jaar stelde, zei u te zullen navragen of het mogelijk is een lijst met vaste evenementen op te stellen. Heeft de VRT een dergelijke lijst reeds opgesteld en wat waren daarbij de criteria? Zo niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De muzikeredacties van de verschillende netten beslissen in samenspraak met het betrokken netmanagement en de algemeen muziekcoördinator van de VRT, welke optredens, voorstellingen en festivals door de VRT worden ondersteund of gecapteerd.

De beslissingen welke voorstellingen en festivals worden ondersteund, worden verspreid doorheen het jaar genomen. Sponsordossiers en captatie-aanvragen worden doorgaans drie tot vier maanden vooraf ingediend. Ze worden enkele weken na ontvangst geëvalueerd en behandeld en daarop aan de aanvrager gecommuniceerd.

Neen, dit wordt niet met het Vlaams MuziekOverleg besproken. Operationele zaken zoals deze zijn niet het voorwerp van dat overleg. Principes ter zake kunnen er wel worden besproken. Bovendien dient de redactionele onafhankelijkheid van de radio- en tv-netten van de openbare omroep te worden gerespecteerd.

Inhoudelijk worden bij captaties dezelfde principes gehanteerd als bij de muziekselectie voor de programma's van de netten. De selectie gebeurt daarbij op basis van bepaalde parameters, zoals productionele kwaliteit, radiovriendelijkheid, passend in het muziekprofiel van het net en relevantie. De selectie is dan ook in overeenstemming met het muziekprofiel zoals beschreven in het muziekbeleidsplan van de VRT.

Vanzelfsprekend zijn praktische en financiële factoren, zoals de opname- en uitzendrechten, de beschikbaarheid van opnamemiddelen, de mogelijkheden tot coproductie en dergelijke meer, van doorslaggevend belang in het beslissingsproces. Ik herinner er wel aan dat in de nieuwe beheersovereenkomst meer captaties zijn opgenomen dan in de vorige. Dat is in elk geval een positieve zaak die bijkomende perspectieven kan opleveren.

Een lijst van vaste evenementen bestaat niet. De VRT evalueert immers voortdurend haar steun aan festivals op basis van verschillende factoren, zoals relevantie, haalbaarheid en kwaliteit. Het spreekt voor zich dat er wel jaarlijks terugkerende evenementen zijn waarmee de VRT ondertussen een langdurige partnerrelatie heeft opgebouwd, zoals de relevante popfestivals en de structurele overeenkomsten met de gekende concerthuizen en concertpromotoren. Maar ook die worden wel jaarlijks geëvalueerd.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Hartelijk dank voor uw antwoord, minister. Uiteraard ben ik ook heel blij dat het aantal captaties naar omhoog gaat. De redactionele vrijheid van elke zender staat uiteraard voorop, maar met het oog op het aanbieden van verschillende genres, is het ook goed te kijken naar de spreiding in het aanbod. Dat is natuurlijk de moeilijkheid: de eigenheid van elke zender behouden en toch een zo breed mogelijk aanbod proberen te realiseren.

Ik begrijp dat de tijd bij sponsorovereenkomsten, captaties en samenwerkingen relatief beperkt is, maar u weet ook dat de zoektocht naar sponsoring voor heel wat festivalorganisatoren zeer moeizaam verloopt. Dat de VRT een partner is, kan een festival meer allure geven. Ook daar moeten we een beetje naar kijken. Gisteren kregen we nog het bericht dat een festival in Oudenaarde, dat twintig

jaar heeft bestaan, ermee moet stoppen, omdat het echt niet evident is om het te organiseren. Dat is jammer. Ik wil hier niet ingaan op dat ene festival, maar we horen dat wel van meer organisaties, zeker als het om de niet-commerciële gaat. Daar kan de VRT echt wel mee ondersteuning leveren.

Ik begrijp dat er geen lijst komt met weerkerende activiteiten of samenwerkingen. Enerzijds kan ik daar begrip voor hebben, anderzijds mag een langdurige relatie met organisatoren ook meer gehonoreerd worden. Af en toe ontstaan er onzekerheden, niet altijd zo bedoeld of terecht, die aanleiding geven tot wrevel en ongerustheid. Denk aan de communicatie vorig jaar rond Jazz Middelheim. Dat is jammer, want iedereen is heel tevreden over dergelijke langdurige relaties. Het zou jammer zijn dat die in de toekomst zouden vervallen.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Onze fractie is heel tevreden dat in de beheers-overeenkomst nu 250 captaties zijn opgenomen, terwijl het er in de vorige nog maar 200 waren. Dat is dus een stijging met 25 procent. Voor ons is dat een duidelijk signaal dat met de nieuwe beheersovereenkomst wordt ingezet op cultuur en dat de openbare omroep de diversiteit van het muzieklandschap wil waarborgen met een divers aanbod in samenwerking met festival, concertzalen en andere podia. Het gaat hierbij ook over kansen geven aan opkomend Vlaams talent in alle genres, door het een podium te geven. Ik begrijp wel dat de concrete keuze die de VRT maakt, gedeeltelijk tot de interne keuzen behoort. Dat aspect kunnen en moeten we rustig overlaten aan de expertise en de kundigheid van de mensen op de VRT zelf. Ik begrijp echter ook de bekommernis van collega Bastiaens. Er zijn elk jaar structurele samenwerkingen met festivals, evenementen en optredens. Misschien kan daarover sneller worden gecommuniceerd. Anderzijds moet men ook kunnen blijven inspelen op de kansen die zich aandienen, op unieke concerten. Dat zorgt voor dynamiek, afwisseling, nieuwe instroom. Op welke zenders die dan worden uitgezonden, hangt natuurlijk af van het genre en het publiek dat men wil bereiken.

Bart Caron (Groen): Ik wil nog een kleinigheid meegeven, omdat ik zelf ook bij een paar organisaties betrokken ben die in dat systeem zitten. De VRT mag nu 50 captaties meer doen en wil dat ook wel doen. Dat vinden we allemaal prima en dat is ook niet het punt. Vroeger deed men het nooit, maar misschien kan men voortaan wel bekijken of de organisator niet zelf voor de klankinstallatie en de microfoonlijnen kon zorgen. Dan moet de VRT minder fondsen en techniek inzetten om dezelfde opnames mogelijk te maken.

Dat kan zinvol zijn, het is natuurlijk prima als je kosten kunt besparen. Ik vind ook wel dat de keuze niet enkel mag afhangen van technische voorwaarden. Die boodschap wou ik meegeven, zo niet dreigen we weer een aantal meer kwetsbare organisaties of moeilijkere projecten te benadelen, waar niet de middelen voorhanden zijn om alles in huis te hebben voor de perfecte klank en de ideale microfoons om die te versterken.

Minister Sven Gatz: Het is duidelijk dat de VRT, binnen de redactionele vrijheid die ze zeker heeft, haar uiterste best doet om, met zoveel mogelijk partners en voor zoveel mogelijk muziekgenres, de juiste afspraken te maken. Perfectie wordt daarin zelden bereikt, maar ze doen wel hun uiterste best om zich zoveel mogelijk over het Vlaamse land en de muziek die hier gemaakt wordt te verspreiden. Er bestaat geen vaste evenementenlijst, maar als men enkele jaren met een festival samenwerkt, groeit dat uit tot een soort de facto-lijst.

Mevrouw Bastiaens, uw verwijzing naar Oudenaarde is nog zo gek niet als casus. Ik wil me niet uitspreken over dat ene geval, maar het is wel zo dat er voor de Vlaamse festivals grenzen aan de groei blijken te zijn. Elk jaar gebeurt er meer

en daardoor wegen de financiële risico's ook zwaarder door. Na één of twee zomers met slecht weer kan dat heel problematisch worden. Telkens wanneer er een festival stopt, vind ik dat, net zoals iedereen, jammer. Vaak herrijzen festivals ook als fenixen uit hun as. Moet het dan even groots worden als voordien of herbegint een volgende generatie weer op een kleinschalige manier? Ik heb er alle vertrouwen in dat festivals zich voortdurend heruitvinden. Nu bevinden we ons misschien ook aan de top van een cyclus, na alles wat er de voorbije twintig jaar is ontstaan. Sommige evenementen zullen stoppen en andere zaken zullen opnieuw beginnen. De VRT is toekomstgericht en zal met die nieuwe festivals ook weer nieuwe overeenkomsten sluiten.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, aansluitend op uw slotwoord, geloof ik inderdaad ook dat we met de festivals in een cyclische beweging zitten. Toch moeten we genoeg aandacht hebben voor de specifieke problematiek van kleinere festivals. Die worden veelal door jonge vrijwilligers georganiseerd en dat brengt een ongelooflijke dynamiek met zich mee, niet enkel voor het festival op zich, maar ook qua kansen voor nieuw en jong talent. Heel veel van die festivals geven met eigen wedstrijden voorafgaand aan het festival ruimte aan plaatselijk talent. Dat zijn unieke gelegenheden die we moeten koesteren en mee mogelijk moeten maken. Het kan dus geen kwaad af en toe eens naar ons festivalbeleid te kijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over mediawijsinitiatieven rond 'vriendschapsfraude' – 964 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): 'Vriendschapsfraude' is een manier van oplichting waarbij vreemden via sociale media personen contacteren voor een vriendschapsrelatie om, zodra er een vertrouwensband is gegroeid, geld te beginnen aftroggelen. Deze praktijken vormen reeds een aantal jaren een van de valkuilen van het internet, en dan specifiek van sociale media. Volgens de federale politie doet deze manier van fraude zich steeds vaker voor. De politie maant mensen die met anderen in contact komen via het internet, dan ook aan om voldoende wantrouwen aan de dag te leggen wanneer ze online benaderd worden en vraagt slachtoffers van 'vriendschapsfraude' met aandrang om klacht in te dienen.

Het fenomeen 'vriendschapsfraude' staat dankzij de 'Koppen'-reportage van vorige week volop in de belangstelling in Vlaanderen. Dat is een goede zaak. Ze illustreert duidelijk dat mediawijsheid ook bij volwassenen een sterk aandachtspunt blijft, en dit niet enkel bij kwetsbare doelgroepen maar bij brede lagen van de samenleving. Men gaat er te gemakkelijk van uit dat enkel jongeren of kansarmen aan dergelijke scams ten prooi zouden vallen. Bevindingen van Forensicron, een bedrijf dat gespecialiseerd is in forensisch digitaal onderzoek wijzen erop dat slachtoffers zich in alle lagen van de bevolking bevinden, maar dat het meestal gaat over mensen tussen 40 en 70 jaar. Iedereen die zich in een kwetsbare levensfase bevindt, bijvoorbeeld door het verlies van een partner, is een potentieel doelwit. Naast de zware financiële dobber worden slachtoffers meestal ook met zware psychologische schade geconfronteerd en zorgen schaamtegevoelens ervoor dat het misdrijf niet gerapporteerd wordt aan de politie. Wellicht wordt het aantal slachtoffers van vriendschaps- of datingfraude dan ook massaal onderschat en is er dringend nood aan een gecoördineerde aanpak van het fenomeen. Minister, daar is volgens mij voor u een rol weggelegd.

In de nieuwe beheersovereenkomst met het Kenniscentrum Mediawijsheid stelt u als tweede strategische doelstelling voorop dat alle burgers geholpen moeten worden om zich “bewust, kritisch en actief te bewegen in een gemediatiseerde samenleving”. Dat brengt mij bij de volgende vragen, minister.

Welke bijkomende mogelijkheden ziet u, naast de beleidsopties die uitgestippeld worden in uw beleidsbrief Media 2015-2016, om via het Kenniscentrum Mediawijsheid bewustwordingscampagnes op te zetten die expliciet gericht zijn op een breed publiek en focussen op het thema van vriendschapsfraude en/of andere thema's inzake veiligheid online? Zo ja, in welke mate zouden dergelijke campagnes kort op de actualiteit kunnen aansluiten?

In welke mate is het Kenniscentrum Mediawijsheid reeds met de problematiek van vriendschapsfraude bezig of worden initiatieven daaromtrent gepland? Welke samenwerkingsverbanden ziet u tussen het kenniscentrum en andere actoren, zoals de federale politie en/of het Departement Fraudebestrijding van uw federale collega Johan Van Overtveldt?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Vriendschapsfraude – het gegeven dat vreemden op het internet en via sociale media contact zoeken voor een vriendschapsrelatie, maar alleen uit zijn op geld – staat momenteel als specifiek thema niet op de agenda van het kenniscentrum. Het kan uiteraard wel opgepikt worden binnen de geëigende werking van het kenniscentrum. Ik denk dat er al heel wat knowhow aanwezig is om dat te doen.

Het kenniscentrum heeft op dit moment al verschillende eigen tools en ook tools van derden over sociale media. Zo maakte het kenniscentrum een lessenpakket voor de komische schoolvoorstelling van Bert Gabriëls, ‘Shut your Facebook’, en verspreidt het relevant educatief materiaal van de onderzoeksprojecten ‘Security and Privacy in Online Social Networks’ (SPION) – het SPION-project mikt op de responsabilisering van individuen die gebruikmaken van of beïnvloed worden door sociale media – en ‘User Empowerment in a Social Media Culture’ (EMSOC) – het EMSOC-project wil kritisch analyseren of gebruikers wel empowered zijn door hun omgang met sociale media –, en dat in samenwerking met het federale Cyber Emergency Team (CERT) en Child Focus, waar ik twee weken geleden trouwens op werkbezoek was om te kijken hoe wij vanuit hun werking met ons jeugdbeleid beter en nauwer kunnen samenwerken. Er zijn een aantal werkafspraken gemaakt.

Wat het thema internetveiligheid betreft, ondersteunt het kenniscentrum, in nauwe samenwerking met Child Focus en CERT, op dit moment het Europese project B-BICO om samen tot een Belgian Better Internet Consortium te komen. Het project focust op drie fundamenteën: technische veiligheid, een veilig gebruik en een beter, positief gebruik van het internet. Het kenniscentrum diende ook een Europese aanvraag in om vanaf juli 2016 mee deel uit te maken van de kernpartners van dit consortium, zodat het kenniscentrum het project in Vlaanderen mee kan uitrollen. Daardoor zou het kenniscentrum meer kunnen inzetten op veiligheidsthema's, samen met de federale partners. In het kader daarvan zal het kenniscentrum tijdens dat project ook de werking van de Digitale Week en de Mediacoachopleiding screenen op het thema internetveiligheid. Bovendien werkt het kenniscentrum mee aan de Safer Internet Day en de campagne rond internetveiligheid van CERT.

Het kenniscentrum heeft dus al diverse samenwerkingen, ook met federale instanties. Het kreeg, met de overeenkomst die vorig jaar werd afgesloten, de opdracht om actief verder te bouwen aan een netwerk, ook met andere federale actoren.

Qua campagne zet het Kenniscentrum Mediawijsheid in op samenwerking met Cultuurconnect, de VRT en LINC vzw (Centrum voor Lezen en Informatie) in op

een stevige verbreding van de Digitale Week, die dit jaar plaatsvindt van 8 tot en met 16 oktober. Gezien de jaarplanning, met bijhorend pakket van acties, is een extra kortetermijncampagne, zonder heel wat planningen om te gooien en projecten uit te stellen, niet meteen aan de orde. Bovendien bestaat het risico een eendagsvlieg te creëren, terwijl het kenniscentrum ervoor kiest om in de diepte en op middellange termijn te werken.

Dat betekent echter niet dat het kenniscentrum niet inspeelt op de actualiteit en het maatschappelijk debat, integendeel. De overeenkomst met het kenniscentrum bepaalt dat het centrum proactief en ad hoc bijdragen en inzichten ontwikkelt tot actuele beleidstopics. Denk bijvoorbeeld maar aan de Koppen-reportage over 'grooming', waarbij volwassenen via het internet minderjarigen benaderen met seksuele bedoelingen.

Het Kenniscentrum schonk na de reportage extra aandacht aan hoe om te gaan met jongeren en hoe hen bewust te maken van de risico's van sociale media. Onder de noemer 'Moeten we shockeren om te leren?' vroeg het Kenniscentrum zich dat openlijk af en formuleerde een antwoord hierop in een bijdrage op zijn website.

Ik wil er vandaag toch iets langer bijilstaan om te wijzen op het belang van de rol van de ouders, te meer omdat het de Week tegen Pesten is. Een passage uit de bijdrage op mediawijs.be luidt als volgt: "Jongeren vertellen belangrijke problemen vaak niet aan hun vrienden, ouders of gezagsfiguren, zoals leraren, juist uit angst om gestraft te worden of uit schaamte. Belangrijk is daarom dat ook bij ouders de nadruk gelegd wordt op het bespreekbaar maken van het onderwerp bij hun kinderen. Dan is openheid van beide kanten heel belangrijk. Een aantal tips die je wel kunt meegeven, zijn: start niet met allerlei zaken online te verbieden, houd rekening met wat de jongeren belangrijk vinden, wijs op de positieve aspecten van online contacten leggen, reik concrete afspraken aan voor de omgang met online onbekenden (geen persoonsgegevens vrijgeven, oog hebben voor bepaalde 'cues' die erop kunnen wijzen dat het om een vals profiel gaat ...), leg het verschil uit tussen vertrouwen en blind vertrouwen, help wanneer ze aangeven dat er misschien een probleem is, hoe klein dat probleem ook is."

Het is in een ruimer kader gezien ook belangrijk om het evenwicht in boodschappen goed in het oog te houden. Mijn mediawijsheidsbeleid is erop gericht om mensen bewust te maken van hoe ze goed met internet en sociale media kunnen omgaan. Het is zeker niet de bedoeling om mensen af te schrikken door enkel de nadelen en gevaren van het internet in de verf te zetten. Bewustwording ja, angst aanscherpen neen. De slinger mag niet doorslaan.

Tot slot nog dit. De vraag is dan wel toegespitst op het Kenniscentrum Mediawijsheid, maar ik wil kort ook de rol van de VRT aanstippen, zeker aangezien de vraag ook verwijst naar een reportage van Koppen op Eén. In de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT lees ik: "De VRT bevordert mediawijsheid door aandacht te hebben voor de toegang tot media, de vaardigheden om media te gebruiken en het kritische begrip van media." De openbare omroep heeft dus inzake mediawijsheid en de bewustwording hierrond een belangrijke, maatschappelijke taak.

Ik verneem dat binnen enkele weken van gedachten zal worden gewisseld met het Kenniscentrum. Ik bied een algemeen kader, maar dan kan worden nagegaan hoe ze middellange doelstellingen met kortetermijnonderwerpen, zoals grooming en vriendschapsfraude, kunnen samenbrengen. Grooming dook enige tijd geleden op en doet dat nog steeds, en in uw vraag gaat het om vriendschapsfraude, maar het valt te vrezen dat binnen enkele maanden een nieuwe vorm zal ontstaan. Ik herhaal dat ik een kader schep, maar dat daar zal moeten worden onderzocht

hoe daarmee het best en het meest efficiënt kan worden omgegaan. U hebt dus wel begrepen dat we er alleszins mee bezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Bedankt, minister, voor uw uitvoerig antwoord. Er gebeurt in Vlaanderen inderdaad erg veel, en daar mogen we best trots op zijn. Het werken aan mediawijsheid en de stroom aan berichten van allerlei voorvallen op het internet bewijzen dat dit ook echt nodig is.

Ik ben het er absoluut mee eens dat we geen 'moral panic'-houding mogen innemen en er niet van mogen uitgaan dat alles wat op het internet gebeurt, slecht is, integendeel. We moeten een balans vinden tussen empowerment en bescherming.

Het kenniscentrum ontplooit zoveel initiatieven dat het bijna te veel wordt. Daarom moet worden nagegaan hoe het kan worden versterkt, ook op andere beleidsdomeinen.

Ik zou vriendschapsfraude zeker geen eendagsvlieg noemen. Mijn vraag heeft betrekking op volwassenen. De initiatieven die in Vlaanderen worden genomen, zowel via de VRT als via mediawijs.be, focussen vooral op jongeren.

Mediawijsheid is een zaak van ons allemaal. Mediatechnologieën veranderen en de problemen veranderen. Hoe kunnen we daaraan werken, ook voor volwassenen?

Soms worden onze vragen ingehaald door de actualiteit. Vorige week lanceerde het Centrum voor Cybersecurity het idee om te werken rond een internetrijbewijs. Bij de aankondiging liet directeur Miguel De Bruycker optekenen dat veel mensen de risico's die ze online lopen, niet kennen. Hij zei dat er hier en daar wel initiatieven lopen om de digitale geletterdheid bij jongeren op te krikken, maar dat die niet structureel zijn. Het centrum wil daarom een soort internetrijbewijs invoeren. In ruil voor succesvol afgelegde opleidingen of cursussen, krijgen bedrijven of particulieren een certificaat. Mij lijkt het geen luxe om bij de heer De Bruycker kennis te nemen van de initiatieven die "hier en daar" – ik vond dit nogal denigrerend – worden ontplooid bij het centrum. Ik denk dat hun expertise zeker waardevolle input zal zijn voor de initiatieven die hij wil opstarten.

Minister, hebt u reeds concrete stappen gezet om samen te werken met het Centrum voor Cybersecurity rond het internetrijbewijs? Hebt u al overleg gehad met uw federale collega De Croo om initiatieven rond mediawijsheid en internetveiligheid op elkaar af te stemmen?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, minister, ik wil graag even op dit laatste punt ingaan. In uw antwoord hebt u het er niet over gehad. Het is inderdaad ook nog maar deze week bekendgeraakt dat het federale Centrum voor Cybersecurity, dat nog niet zo heel lang bestaat, nu werk wil maken van een internetrijbewijs.

Ik had daarover dezelfde vraag: hebt u daarover al contact gehad met uw federale collega De Croo? Dat moet gemakkelijk zijn, want u bent van dezelfde partij. En zal het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid op een goede manier samenwerken met het federale centrum? Het heeft immers niet veel zin om naast elkaar verschillende initiatieven in te richten.

Dit is zeker een blijvend fenomeen. We hebben cyberpesten, sexting, grooming en vriendschapsfraude, maar er zijn ook de bedrijven die met hacking en

dergelijke worden geconfronteerd. Dit alles moet globaal aangepakt worden. Ik hoop dat u ook gebruikmaakt van wat er federaal bestaat. U hebt wel een aantal dingen gezegd over federale zaken, maar net niet over dit heel recente initiatief. Ik had er ook graag uw mening over gekend.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Laat me even een misverstand uit de wereld helpen, mevrouw Segers. Toen ik sprak over een eendagsvlieg, wilde ik niet beweren dat vriendschapsfraude een eendagsvlieg zou zijn, wel dat we moeten vermijden dat we campagnes voeren die eendagsvliegen zouden kunnen zijn.

Dames en heren, de vragen van beide dames zijn heel pertinent. Ik heb natuurlijk ook opgemerkt dat het idee rond het internetrijbewijs gelanceerd werd. Het is een waardevol denkspoor, ik ben het aan het bespreken met collega De Croo en met anderen. We zitten nu met een concrete casus waarbij we mogelijke valkuilen van competitiefederalisme moeten omzetten in samenwerkings-federalisme.

Het is inderdaad sprekend, mevrouw Segers, dat men het heeft over een aantal initiatieven "hier en daar". Als we bekijken wat Child Focus doet op het vlak van antwoorden op deze problematiek, wat het Kenniscentrum voor Mediawijsheid doet en wat onze Franstalige collega's doen, dan is nu het moment gekomen om dit iets meer in een consortium op elkaar te gaan afstemmen. Dus ja, we zijn wel degelijk in gesprek en in overleg om te bekijken hoe we de zaken op elkaar kunnen afstemmen en hoe we kunnen vermijden om dubbelop campagnes te voeren, want dat lijkt me heel onverstandig.

Het is zinvol om ook deze vraag vanuit een feitelijk vertrekpunt aan de vrienden van het Kenniscentrum voor Mediawijsheid te stellen. Ze zullen al de nodige contacten voor netwerkvorming gelegd hebben.

Ook op politiek niveau zullen we de nodige overeenkomsten sluiten.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Voorzitter, minister, over deze problematiek staat er inderdaad bijna elke dag iets in de krant. Vandaag staat in Het Nieuwsblad het verhaal van een meisje dat gepest werd via sexting en dat daar ook een boek over heeft geschreven met de sprekende titel: 'Francien, laat je tietten nog eens zien'. Ze heeft het ook over het belang van mensen in vertrouwen nemen en over het ontwikkelen van een aantal vaardigheden. Deze problematiek zal niet meer verdwijnen. Hoe meer de digitalisering en de sociale media ons leven beheersen, hoe beter we ermee moeten leren omgaan.

Momenteel leggen we veel in het mandje van mediawijs.be, naast Child Focus en de VRT, die ook al heel wat doet. Dat is goed en belangrijk, maar de nood wordt groter, en dus moeten ook de middelen mee groeien. Ik wil u alvast meegeven dat u vanuit onze fractie altijd de steun zult hebben om daar middelen voor bijeen te krijgen. Ik wil u alvast de suggestie doen om met uw collega van Welzijn, minister Vandeuren, rond de tafel te zitten, want de problematiek van pesten en zo meer zit ook in die bevoegdheid. Dat geldt natuurlijk ook voor Onderwijs en de bevoegde minister Crevits, maar dat doet u al. U hebt daar in elk geval onze steun voor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.